

Nu er det jo ikke saaledes, nu er det Menighedsraadene, som man maa søge at trøste og henvise til, at der bliver vel en Udvej, og at Rigsdagen har vedtaget en Lov om særlig Adgang til Præsteembeder, som kan afhjælpe Nøden, og der er foreslaaet en ny Lov, som skal gælde i alt Fald fem Aar, men under disse Omstændigheder at oprette Embeder som Stiftskapellaner synes jeg ikke vil være rigtigt, dels fordi det koster Penge, og Pengeforholdene for Tiden er ikke saaledes, at de er lette at skaffe til Veje — det ærede Medlem henviste ganske vist til, at saa kunde man spare ved Vakancetjeneste, men det tror jeg ikke, saa maatte man have endnu flere Stiftskapellaner, hvis der skulde spares, saa det betød noget, og disse Stiftskapellaner skal ogsaa have Rejsseudgifter dækket og deslige —, dels vil man simpelt hen ikke kunne faa tilstrækkeligt kvalificerede Ansøgere til saadanne Poster, det vilde sikkert være i høj Grad vanskeligt. Det samme ærede Medlem talte om, at Stiftskassererne skulde lønnes af Statskassen. Det tror jeg det ærede Medlem ser fejl i, det er rimeligt, de lønnes af de Midler, de arbejder med, og saaledes har Betragtningen ogsaa tidligere været paa Rigsdagen, og jeg tror ogsaa, det er den rigtige.

Hovedsagen ved hele Lønningslovsforslaget er imidlertid Stillingen til Præstegaardsjorderne og Præstegaardene. Her synes man fra flere Sider og navnlig fra det ærede Medlem Hr. Povlsens Side at gaa ud fra, at Menighedsraadene ikke vil have Udstykning af Præstegaardsjorderne. Hvordan kan man nu gaa ud fra det? Man siger, at de ikke har social Interesse. Hvorfor ved man det? Det er min Erfaring — og den tør jeg maaske henvise til, ligesom ærede Medlemmer henviser til deres —, at Menighedsraadene meget vel vil gaa med til Udstykning af Præstegaardsjorderne, naar det blot er et fornuftigt Forslag, der foreligger. Naar Menighedsraadene kan se, at Præstegaardsjorderne virkelig ved Udstykning kan bringes til at give bedre Udbytte for Samfundet, er de som Regel ogsaa villige til at gaa med til Udstykningen, men Menighedsraadene kan ikke rigtig forstaa, at Præstegaardsjorderne skal udstykkes i alle Tilfælde, uanset hvordan Forholdene ligger, at man, f. Eks. hvor der er opført nye og solide Udhuse til en Gaard, skal udstykke og tvinges til at nedrive disse, hvad der er højst uøkonomisk, og det er ikke altid Smaapenge, her gaar med. Siden Loven af 1919 har vi udstykket 135 Præstegaarde, og 72 er under Udstykning, eller i alt Fald er Udstykning forberedt for 72

Præstegaardes Vedkommende. I 1920 blev der udstykket 69 Præstegaarde med 1 517 ha. udstykket Jord, og i 1921 blev der udstykket 66 Præstegaarde med Udstykning af 1 527 ha. Ved disse 135 Præstegaarde er der allerede anvendt 181 669 Kr. til Omdannelse af Bygninger og Overtagelse af Laan paa Bygninger, som skal rives ned, og endnu vil der hertil medgaa en Sum af ca. 40 000 Kr., saaledes at Statskassen til disse 135 Præstegaarde maa ud med ca. 220 000 Kr. Det er jo ikke saa ganske faa Penge, og der er ingen Tvivl om, at i flere Tilfælde vilde man kunne have ordnet sig bedre, end nu er sket, og det ligger ogsaa for en Del i den Maade, hvorpaa det hele er organiseret, idet ingen paa Stedet har nogen virkelig Interesse i at spare. Menighedsraadene har ingen Indfyldelse. I det Tilfælde, at der bruges flere Penge, kommer det hverken Menighedsraadet til Skade eller Gavn. Statskassen bliver ved disse Lejligheder let en Flæskeside, som man skærer sig et antageligt Stykke af, og det er ikke heldigt. Det kan derfor ikke undgaas, at der rejses nogen Kritik overfor disse Udstykninger. Men i øvrigt er det ikke saaledes, at Menighedsraadene ikke har social Interesse og altid vil sætte sig imod Udstykning. Man kan meget vel lade dem faa et Ord og et virkeligt Ord at sige i disse Sager. Vi har i alt ca. 900 Præstegaarde med Jordtilliggende. 135 af dem er allerede udstykket, og 72 er under Udstykning. Der er derfor vel en 600—700 tilbage. De har et Tilliggende af ca. 38 000 Tdr. Land Ager og Eng, desuden 2 000 Tdr. Land Mose, 6 000 Tdr. Land Hede, 1 700 Tdr. Land Klitstrækninger og endelig 3 000 Tdr. Land Skov. Det er jo navnlig de 38 000 Tdr. Land Ager og Eng, som der kan være Tale om til Udstykning. Jeg tvivler ikke om, at en stor Part deraf med Fordel kan udstykkes og bør udstykkes, og naar der kommer finke og dygtige Folk derpaa, vil de i de allerfleste Tilfælde faa saadanne Resultater, som det ærede Medlem Hr. Brorsen nævnte, da han forleden talte om, at han havde truffet gode og smukke Hjem paa saadanne udstykkede Lodder. Og jeg ved, at det ærede Medlem og vist ogsaa gennemgaaende hele Jordlovkommissionen ikke slavisk har fulgt Tallet 7 ha som det, der skal blive tilbage, men taget Hensyn til de Forhold, der findes paa de forskellige Steder. Man kan jo ikke tage en Lineal og sige: Her skal Jernbanen gaa. Man maa tage Hensyn til Livets saa mange forskelligartede Forhold, og det tror jeg ogsaa, der for en Del er gjort.